

Οι δεξιότητες με τη μεγαλύτερη ζήτηση στην Ευρώπη

Τα επαγγέλματα του μέλλοντος

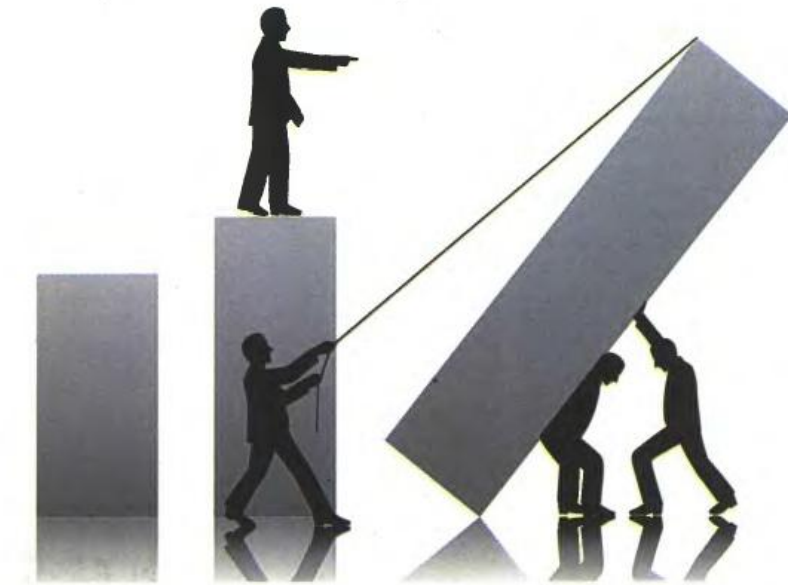
Η Ευρωπαϊκή Ένωση διανύει μια νέα εποχή, που αναμφίβολα επηρεάζει και αναδιαμορφώνει τον παραδοσιακό επαγγελματικό χάρτη: από την άνοδο και την ανάπτυξη των παραδοσιακών κατασκευαστικών επαγγελμάτων στην ανάπτυξη του τομέα των υπηρεσιών και της οικονομίας της γνώσης. Όπως ακριβώς συμβαίνει και σε ολόκληρο τον πλανήτη με τις εκπληκτικές επιστημονικές ανακαλύψεις των τελευταίων ετών, τους εντυπωσιακούς ρυθμούς πρόοδου της πληροφορικής και την αναζήτηση της καινοτομίας.

Η παλαιότερη έρευνα του Ευρωπαϊκού Κέντρου για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (CEDEFOP) για το 2006-15 κατέδειξε ότι αυτές οι τάσεις θα κυριαρχήσουν και θα διαμορφώσουν το σκηνικό και στην επόμενη δεκαετία. Η πιο πρόσφατη έρευνα του CEDEFOP, που αναλύει τις τάσεις για το 2020, προσμετρά τόσο την επίδραση των τεχνολογικών εξελίξεων στον εργασιακό τομέα όσο και σημαντικά δημογραφικά στοιχεία, όπως η γήρανση του ευρωπαϊκού πληθυσμού και η αύξηση του προσδόκιμου της ζωής μέσα στις επόμενες δεκαετίες.

Η διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης χωρίς αμφιβολία έπαιξε καταλυτικό ρόλο στη δημιουργία νέων επαγγελματικών μορφών, αφού σύμφωνα με τα στοιχεία τα νεότερα κράτη-μέλη στηρίζονται περισσότερο στο παραδοσιακό δίπτυχο κατασκευές-γεωργία απ' ό,τι τα παλαιότερα κράτη-μέλη, τα οποία στηρίζουν την ανάπτυξή τους σε άλλους οικονομικούς πυλώνες.

Ωστόσο, οι εξελίξεις στον τομέα των επαγγελματιών (κατάρτιση-εξάλειψη παλαιών ειδικοτήτων, εμφάνιση νέων επαγγελμάτων) είναι συνήθως ραγδαίες, αφού ακολουθούν τις οικονομικές εξελίξεις και τις κοινωνικές αναπροσαρμογές. Μολονότι υπάρχουν ακόμη χώρες εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης που βασίζονται στους πρωτογενείς κλάδους της οικονομίας, το σκηνικό αναμένεται να διαφοροποιηθεί δραματικά έως το 2020, σε απόλυτη σύμφωνια με τις οικονομικές και πολιτικές αλλαγές και εξελίξεις.

Η διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα συνοδευθεί, όπως είναι φυσικό, από αύξηση των θέ-

σεων εργασίας, που αναμένεται να ξεπεράσουν τα 13 εκατομμύρια μεταξύ του 2006 και του 2015, παρά την απώλεια 2 εκατομμυρίων θέσεων στον πρωταρχικό τομέα της οικονομίας και μισού εκατομμυρίου θέσεων στις κατασκευές. Μέχρι το 2020 αναμένεται να δημιουργηθούν περισσότερες από 20,3 εκατομμύρια νέες θέσεις εργασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Οι μεταφορές, τα ξενοδοχεία και οι υπηρεσίες catering θα δημιουργήσουν περισσότερες από 3 εκατομμύρια θέσεις εργασίας μέσα στην επόμενη δεκαετία, ενώ ραγδαία αύξηση αναμένεται να εμφανίσουν και οι θέσεις εργασίας σε τομείς όπως η υγεία και η εκπαίδευση. Την πρωτοκαθεδρία φαίνεται πως θα έχουν τομείς όπως οι επιχειρήσεις και οι υπηρεσίες, όπου είναι πιθανό να δημιουργηθούν περισσότερες από 14 εκατομμύρια νέες θέσεις εργασίας μεταξύ του 2006 και του 2020. Είναι άλλωστε χαρακτηριστικό ότι -σύμφωνα με τα στοιχεία του CEDEFOP- τα τρία τέταρτα των θέσεων εργασίας στην Ευρώπη μέχρι το 2020 θα βρίσκονται στον τομέα των υπηρεσιών.

Ωστόσο, το γεγονός ότι η Ευρώπη «γερνάει» με γοργούς ρυθμούς θα επηρεάσει και τις μελλοντικές εξελίξεις στον εργασιακό τομέα, αφού ο παραγωγικός πληθυσμός της Ευρώπης (15-64 ετών) αναμένεται να μειωθεί από 308,6 εκατομμύρια το 2006 σε 302,5 εκατομμύρια το 2020. Βάσει αυτού του δεδομένου, ο στό-

χος της στρατηγικής της Λισαβόνας είναι η αύξηση του δείκτη απασχόλησης στο 70% για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η αναδιάρθρωση της εργασίας διεθνώς και η τεχνολογική πρόοδος αναμένεται να προκαλέσουν αύξηση της ζήτησης για τομείς όπως είναι το μάρνατζιμντ και η τεχνική υποστήριξη μέσα στις προσεχείς δεκαετίες. Εντούτοις, ακόμη και σε τομείς που δεν θα υπάρχει αυξημένη ζήτηση, αντιστρόφως ανάλογη θα είναι η αναγκαιότητα για συνεχή εκπαίδευση, πρόσθετες δεξιότητες και ειδικευση. Επί της παρούσης το 40% των Ευρωπαίων απασχολείται σε θέσεις εργασίας της ανώτερης κλίμακας όπως είναι το μάρνατζιμντ και η τεχνολογία.

Αυτά τα αναμενόμενα αποτελέσματα προϋποθέτουν την εφαρμογή ολοκληρωμένης διαχείρισης από τα κέντρα λήψης αποφάσεων με επένδυση στην εκπαίδευση αλλά και τις υπηρεσίες επαγγελματικού προσανατολισμού, ενεργητικά και παθητικά μέτρα για τη διαχείριση της εργασιακής αγοράς, καθώς και για τη μεταμόρφωση, την επαγγελματική κινητικότητα εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και κοινωνικά πολιτικά, στο πλαίσιο της οποίας πρέπει να διερευνηθούν θέματα όπως η άνοδος των γυναικών στην αγορά εργασίας, οι μετανάστες και οι μερονοήτες. Η όποια αναπροσαρμογή στην κατανομή της εργασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση καταδεικνύει τη σημασία που έχει ήδη το ζήτημα της

ύπαρξης αποτελεσματικής μεταναστευτικής πολιτικής στα κράτη-μέλη.

Τα στοιχεία των ερευνών δείχνουν επίσης ότι οι απαιτήσεις για τα προσόντα των υποψηφίων θα αυξηθούν σε όλους τους τομείς εργασίας και τα επαγγέλματα, δηλαδή ο πήχης του ανταγωνισμού θα ανέβει πιο ψηλά στο άμεσο μέλλον. Ακόμη και στα παραδοσιακά κερωνοακτικά επαγγέλματα, που δεν απαιτούν κριτική σκέψη ή προσωπικές ικανότητες, θα υπάρξει ζήτηση για στελέχη που διαθέτουν τουλάχιστον μεσαίου επιπέδου κατάρτιση. Μέχρι το 2020, το 31,5% των θέσεων εργασίας θα απαιτεί υψηλή κατάρτιση, ενώ το 50% κατάρτιση μέτριου επιπέδου.

Συνυπολογίζοντας τα νέα δεδομένα αναφορικά με την επαγγελματική ζήτηση και την επαγγελματική αποκατάσταση στην Ευρώπη του μέλλοντος, αντιλαμβάνομαστε την αναγκαιότητα ενός συνεχούς διαλόγου μεταξύ των ειδικών και των φορέων τόσο σε εθνικό όσο και σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Η τεχνολογία και η ειδικευση, που συνδέονται με τα δεδομένα, τις τάσεις και τη στρατηγική για την προώθηση της εργασίας και της κοινωνικής ανάπτυξης, θα πρέπει να βρίσκονται σε συνεχή και αποτελεσματικό διάλογο για την καλύτερη συνολική διαχείριση των ανθρώπινων πόρων στην Ευρώπη.

Το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής

Κατάρτισης (CEDEFOP), ένας οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης με έδρα τη Θεσσαλονίκη, στηρίζει τη δημιουργία ευρωπαϊκών πολιτικών στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης θα συνεχίσει να διερευνά πιθανές ανακαινιζόμενες στον εργασιακό χάρτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και να παρέχει ποσοτικές και ποιοτικές αναλύσεις αναφορικά με τις επικρατέστερες τάσεις του μέλλοντος.

Η δυναμική των αλλαγών στο χώρο εργασίας της Ε.Ε. καθιστά επιτακτική την ανάγκη για βέλτιστη και έγκυρη πληροφόρηση των ενδιαφερόμενων κοινών, εργοδοτών και εργαζομένων, αλλά και φορέων χάραξης πολιτικής σε εγχώριο και ευρωπαϊκό επίπεδο. Το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης συνυποστηρίζεται από το δίκτυο Skillsnet και εντοπίζει τις ανάγκες της αγοράς εργασίας βάσει στοιχείων από επιχειρήσεις.

Οι προβλέψεις του

Τα ευρήματα των ερευνών πιστοποιούν ότι η επιθυμία για κατάρτιση θα συνεχίσει να αυξάνεται. Άλλωστε για την Ευρώπη η αναπόκριση στις επιταγές των καιρών είναι ένα συνεχές ζήτημα που συνδέεται άμεσα με την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής οικονομίας. Κατά συνέπεια, η Ευρώπη θα πρέπει να ανταποκριθεί στην πρόκληση του μετασχηματισμού της κοινωνίας σε γνωστικεντρική, βασισμένη κατά κύριο λόγο στον τριτογενή οικονομικό τομέα των υπηρεσιών.

Συνεχής εκπαίδευση και διάβιου μάθηση διασφαλίζουν την ενσωμάτωση της παραγωγικής τάξης στις νέες επιταγές της εργασιακής αγοράς. Δεν επαρκούν όμως σίγουρα για να υπερπηδήσουν το σκόπελο που δημιουργεί η άνοδος στην κατανομή της εκπαίδευσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία είναι είτε «υπερεκπαιδευση» είτε «υποεκπαιδευση». Ολόκληρη η μεθοδολογία και οι πρακτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που έχουν εκπαιδευθεί στο πρόγραμμα για την Εκπαίδευση και την Κατάρτιση 2010, θα πρέπει να αναπροσαρμοστούν για να εξελιχθούν τις ανισότητες στο επίπεδο της κατάρτισης, λαμβάνοντας υπόψη τα ζυθοσμένα της εργασιακής αγοράς.